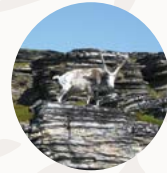

Likeverdighet mellom folk og næringer – nærhet til naturen –

NORDKALOTT FOLKET

Troms fylkesting

Finnmark fylkesting

Felles arbeidsprogram 2023–2027

Vi er fra nord, av nord og jobber til beste for nord

Vi har sammen utviklet et arbeidsprogram for det viktigste vi vil jobbe med på fylkestingene i Troms og Finnmark, og i samarbeid med våre representanter på Sametinget – les om sametinget på baksiden.

Vi vil være en pådriver for å få endret rammene slik at utvikling i nord kan styrkes.

Stem Nordkalottfolket til Fylkestingsvalget!

Listekandidater Troms og Finnmark

May Kristin Knudsen,
Lasse-Håvard Lyngmo,
Knut Wingstad, Toril B. Kåven

TROMS

1	Toril Bakken Kåven	Kvænangen	17	Kjetil Pedersønn Aasen	Målselv
2	Knut Wingstad	Målselv	18	Charlotte Warth	Nordreisa
3	Sylvi Pedersen Vatne	Kåfjord	19	Roy-Sverre Haakstad	Balsfjord
4	Lasse-Håvard Lyngmo	Lyngen	20	Atle Aronsen	Storfjord
5	May Kristin Knutsen	Tromsø	21	Solfrid Amundsen	Gratangen
6	Jan Edmund Håkonsen	Harstad	22	Tone Warth	Nordreisa
7	Steve Pettersen	Målselv	23	Jarl-Endre Lyngmo	Tromsø
8	Anita Helene Kvivesen Gohli	Tromsø	24	Gry Hege Johansen Warth	
9	Audun Mathiassen	Karlsøy			Kvænangen
10	Anette Aho Opgård	Storfjord	25	Jan-Ove Johnsen	Tromsø
11	Leif Arne Krokmo	Balsfjord	26	Elida Arnesen	Tromsø
12	Sten Werner Magnussen	Tromsø	27	Vivian Masternes	Balsfjord
13	Trond Arne Johnsen	Tjeldsund	28	Kjell-Olaf Sebakk Nøreg	Sørreisa
14	Gudmund Løvli	Tromsø	29	Børge Rapp Davidsen	Tromsø
15	Ronny Andre Lyngmo	Lyngen	30	Åshild Taraldsen	Tromsø
16	Vidar Karlsen	Sørreisa	31	Roar Olsen	Nordreisa

FINNMARK

1	Magne Ek	Alta	20	Stig Erling Johnsen	Varangerbotn
2	Thomas Arild Mølmann	Hammerfest	21	Jan Erling Persen	Brennølv
3	Geir Enok Thrane	Kirkenes	22	Vidar Mølmann Holmgren	
4	Tordis Beate Opdahl	Lakselv			Hammerfest
5	Kjetil Romsdal	Alta	23	Anita Karlsen	Vadsø
6	Dagny Olaussen	Hammerfest	24	Torgeir Kristian Johnsen	Jarfjord
7	Jan-Arvid Arnesen	Alta	25	Daniel Kåven	Lakselv
8	Sylvia Marita Johansen	Vadsø	26	Brit Elisabeth Vidal	Lakselv
9	Ivan Ditlef Lingås	Hammerfest	27	Geir Ove Teigen	Alta
10	Anneli Iren Magnussen	Honningsvåg	28	Oddbjørn Finnmarking Hansen	
11	Arne Kristian Vestre	Øksfjord			Mehamn
12	Line Pettersen	Tana	29	Viggo Berg	Hesseng
13	Knut Einar Kristiansen	Brenna	30	Jyri Juhana Lahdenperä	Alta
14	Lene Knutsen	Alta	31	Nina Bente Moen Olsen	
15	Ingvild Heimstad Iversen	Kirkenes			Hammerfest
16	Sissel Daniloff	Alta	32	Sverre Jørgen Romsdal	Alta
17	Torfinn Johansen	Kirkenes	33	Maylen Berg	Lakselv
18	Hilde Kathrine Nilsen	Alta	34	Per Espen Kjellmann	Alta
19	Øyvind Lindbäck	Lakselv	35	Iben Warth	Alta
			36	Leo Andre Berg	Lakselv

Thomas A. Mølmann, Magne Ek,
Tordis Beate Opdahl, Geir Thrane,
Kjetil Romsdal

Felles arbeidsprogram for Nordkalottfolket 2023–2027

Vårt hovedfokus er samfunnsbygging og likeverdighet mellom folk og næring i nord. Viktig for vår bli- og bolyst er nærhet til naturen og historien basert på tre stammers møte med norsk, samisk og kvensk kultur. Programmet er felles for begge fylkene – med noen få enkeltpunkter for hvert fylke.

Bli- og bolyst og vår kultur

Vårt mål er et bærekraftig nord i både by og på land, med befolknings- og næringsvekst, og en sterk bli- og bolyst knyttet til vår kultur og natur.

Vi vil arbeide for:

- 🌈 Likeverdig bruk og tilgang til utmark gjennom revidering av motorferdsellov, plan og bygningslov, reindriftslov og annet lovverk som hindrer likeverdig bruk av utmarka
- 🌈 Finnmark: Finnmarkseiendommen (FEFO) skal legge til rette for å bygge opp fasiliteter som gjør utmarksferdsel enklere og mer attraktiv, oppgradere etablerte barmarksløyper og være pådriver til å bygge fjellstuer i Finnmark. Fefo skal legge til rette for lokalbefolkningens likeverdige vilkår for bruk av utmarka.
- 🌈 Et nasjonalt gratis fritidskort for alle barn mellom 10 og 16 år.
- 🌈 Jobbe for flere større arrangementer inn på faste poster på statsbudsjettet.
- 🌈 Styrke og sikre våre nordlige uttryksformer som f.eks nordnorsk fortellerkunst, humor, sang, joik og arrangementer basert på vår flerkulturelle kultur, våre språk og vår historie.

Likeverd mellom folk og næringer

Bærekraftig bruk av naturen er beste form for vern

Naturressursene skal gi positive ringvirkninger lokalt

- 🌈 Økt fokus på samisk og kvensk kultur, levemåte og naturbasert næring som likeverdig og naturlig del av det nordlige samfunnet. Spesielt kvensk kultur og kystkultur må få økt fokus.
- 🌈 Styrke og bevare kunnskapen om byggetradisjoner i nord, både til lands og til vanns.

Vår store utmark

Prinsippet om «bærekraftig bruk er beste form for vern» er grunnlaget for all naturbruk i regionen. Gjennom generasjoner har vi brukt naturen og på den måten tatt vare på

den og holdt fiskevann og landskap i hevd. Vår utmark er fellesskapets ressurs og skal være tilgjengelig for oss alle. Vår kultur og vår folkehelse er uløselig knyttet til bruk av naturen. Tilgang til utmark og mulighet for bruk skaper uerstattelig verdier for bli- og bolyst i nord i tillegg til næringsverdier.

Vi skal arbeide for:

- Opprettelse av egen avdeling for utmarksbruk på fylkestinget. En avdeling som forsvarer og styrker befolkningens utmarksbruk og utmarksnæringer, og bidrar til bli- og bolyst.
- Minst ti nye kyst- og fjellstuer etableres i Troms og Finnmark og driftes av lokale drivere.
- Motorferdselloven må revideres i sin helhet, og tilrettelegge for utstrakt utmarksbruk og likeverdige muligheter for å komme seg i utmarka. Vi skal ha tilbake de innbyggerrettighetene vi hadde før motorferdsellovens inntreden.
- Finnmark: Finnmarkseiendommen skal forvalte vår felles utmark i Finnmark.
- Troms: Regional forvaltningsmodell for utmarka i Troms og Nordland der brukerne er likeverdige
- Utmarkbruk skal lanseres som en satsning for folkehelsen i nord. Aktiviteter og tiltak som gir mer bruk av ulike

naturressurser, skal prioriteres, spesielt inkludert det som ivaretar våre historiske sänketradisjoner.

- Reindrifftsloven må endres, gi utmarksbrukere likeverdige forhold, og den bør utvides til en lov for alle utmarksnæringer.
- Skredvarslingsordninger skal gi trygg turistutfart og mindre merbelastning for lokalsamfunn i nord.
- Forlange en rovviltpolitikk som hensyntar beitenæringene.

Samferdsel, infrastruktur, kommunikasjon og beredskap

Samferdsel, infrastruktur og kommunikasjon er grunnmuren for å bygge samfunn i nord, og også en del av vår felles beredskap.

Vi vil arbeide for:

- Fylkesveiløft som også inkluderer rasiseringsløft. Fylkesveier med stor andel tungtrafikk og næringsaktivitet må prioriteres.
- Flypriser må reduseres i nord og arbeide for at kystsamfunn uten veiforbindelser har gode og gratis båttilbud.
- Kraftproduksjon skal være under offentlig kontroll som sikrer nordnorske arbeidsplasser og verdiskapning. Statens energipolitikk skal gi energi til kostpris, og kan ikke være tilpasset et globalt markedsprinsipp.
- Nord-Norgebanen skal realiseres, helt frem til Kirkenes med tilførselsbaner til Sverige og Finland
- Knytte Finnmark og Troms sammen ved å utvikle og tilpasse kollektive båttruter fra Vest-Finnmark til Nord-Troms – og videre til Tromsø.
- Troms: Utrede og sikre akuttberedskapen fra Kvaløya til Tromsø, og opprette ny

forbindelse mellom Tromsø og Kvaløya med eksempelvis tunell fra Håkøya.

- Troms: Ullsfjordforbindelsen/Nordområdevegen skal realiseres, og sikrer kortere reisetid i flere distrikter.
- Legge til rette for flere helårige parkeringsplasser, sanitæranlegg og tømmestasjoner langs veier og populære utfartssteder.
- Et helhetlig og korresponderende kollektivtilbud i hele nord.
- Veier skal finansieres av staten, og betales over skatteseddelen – nei til bompenger.

Utdanning og forskning

Et variert og stort utdanningstilbud i nord gir ungdom mulighet til å utdanne seg i sine nærmiljø. Dette skaper enda sterkere røtter til nord.

Vi vil arbeide for at:

- Videregående skoler skal ha et variert tilbud og samtidig tilgodese næringslivets behov.
- Ungdom skal i størst mulig grad kan ta utdanning i sine nærmiljø. Utprøving av digital skoledag for videregående elever i distriktene.
- Likestille nynorsk, samisk og kvensk som sidemål i opplæringa.
- Styrke tilbudet innen høyere utdanning og forskning i nord.
- Styrke ordningen med studiesenter i hver kommune
- Hybelgaranti for alle elever under 18 år, og hybelhus skal ha tilstrekkelig tilsyn.
- Gratis parkering for elevene ved videregående skole, og kollektivtilbudet må styrkes så man kan reise kollektivt både til skole og hybelhus.
- Jobbe for at fri skolereise endres til 2 kilometer.
- Satsing på flere ulike desentraliserte studietilbud.

Industrisatsning og næringsutvikling

Nord har ressurser som trengs i den grønne industrisatsningen, og ressurser som legger grunnlag for fornybar næringsutvikling og kompetanse. Samfunnskontrakten om at ressurser skal gi lokal verdiskapning og ringvirkninger skal ligge til grunn.

Vi vil arbeide for at:

- Statlige lån og støtteordninger til nord slik at regionen kan ta ledelsen i det internasjonale grønne kappløpet.
- Innovasjon Norges virkemiddelapparat må vris til fordel for nord og distriktene. I dag går 49% av IN-midler til landets fire største byer. Det skal bygge opp flere innovative næringsklynger og gründermiljøer i nord.
- Arealer til næringsutvikling er grunnlaget for fortsatt bosetning og vekst.
- Industrisatsninger skal ikke gå på bekostning av lokalbefolkningens tilgang og rettigheter til utmarka.
- Avbyråkratisere småskalaproduksjon og gründervirksomhet.
- 500 nye arbeidsplasser i utmarka, basert på fornybare ressurser som bær, planter og fisk.
- Reiselivsnæring i nord skal være lokalt forankret med god lønnsomhet som kjennetegnes av høy kvalitet og salg av genuine og ekte opplevelser.
- Staten skal bruke sin eiermakt i stats-eide selskap slik at nord gis industripdrag der det er naturlig. Pendling og skiftordninger tilpasses til forhold i nord.
- Statlig innkjøpsordninger må tilpasses slik at også næringslivet i nord kan konkurrere om oppdrag

Havet og jorda

Nord defineres av fornybare ressurser og ei utmark som brukes som ressursgrunnlag for bosetning, verdiskapning, matauk, trening, sosial arena og åndelig påfyll.

Vi skal ta vare på våre fornybare ressurser gjennom bruk og arbeide for at:

- Fiskeri- og jordbrukspolitikken legges om til å favorisere mindre enheter og desentralisert struktur.
- Regulerings i fiske skal gjøres på en måte som favoriserer den lokale kystfiskeflåten.
- Det må utarbeides en strategisk landbruksplan for Nord-Norge.
- Bønder må ha samme tilgang som reindriftsnæringen til å bruke motoriserte hjelpemidler for sanking og tilsyn av dyr.
- Bedre avfallshåndtering i fiskerinæringen
- Oppdrett skal være utslippsfritt.
- Fiskekvotene skal tilbake til den minste kystfiskeflåten.
- Bedre kontroll og regulering av turistfisket.

Helse og velferd

Nordkalottfolket ønsker et sterkt offentlig helsevesen der private tilbydere kan være et supplement. Styrke tilbudet for forebygging og behandling av psykisk helse og beholde et desentralisert psykisk helsetilbud.

Vi skal arbeide for:

- Øke antallet desentraliserte tilbud/utdanninger for helsepersonell.
- Jobbe for at fylket tar sitt ansvar i forhold til rekruttering til helsefag- og sykepleierutdanninger, blant annet ved å etablere en stilling som sykepleier-los primært ut mot avgangselever i grunnskolen og videregående skoler.
- Opprettholde eller forbedre dagens akuttberedskap i alle distrikt. Ambulansefly og ambulansébåt skal fungere i alle områder.
- Eldreomsorg som styres av kvalitet, trygghet og menneskeverd, og at hele livet kan leves der man bor.
- Fortsatt desentraliserte tannhelsetjenester og få tannhelsetjenestene inn i frikortordningen.

Klima og miljø i et helhetsperspektiv

Naturbruk, klima og industriutvikling henger sammen, og klima- og miljøaspektet dekkes ofte opp under andre tema. Endringer i klimaet vil gi både utfordringer og fordeler i hele samfunnet, og samfunnet må tilpasse seg disse endringene.

I tillegg vil vi arbeide for:

- All avfallshåndtering skal, så langt det lar seg gjøre, inn i et regionalt kretsløp. Håndteringen skal være økologisk, økonomisk og samfunnsmessig bærekraftig.
- Jobbe for få utredet andre fremtidsrettede energikilder som kjernekraft, solcelle og bølgeenergi.
- Statens verneforslag skal ikke aksepteres uten enighet med kommuner og lokale naturbrukere.

Totalforsvar og beredskap

Vårt beste totalforsvar er at det bor folk i hele landet og ingen hus står tomme. Det er kun gjennom bosetning og høy aktivitet vi ivaretar vårt eget territorium. I tillegg trenger vi høy operativ forsvarsevne i nord. Totalforsvaret er en fellesbetegnelse for det militære forsvaret og den sivile beredskapen.

Vi vil arbeide for:

- Et forsvar med stor styrke og god kvalitet i både Troms og Finnmark.
- Strategiske viktig infrastruktur må ha nasjonalt eierskap
- Forsvarets virksomhet skal bidra til økt bosetning og sikring av privat sivil infrastruktur

- Økt samhandling og samarbeid mellom Forsvaret og det sivile samfunnet ved felles utnyttelse av f.eks brannvern, helsetjenester og andre velferdstilbud.
- Større rekruttering av stedlig ungdom til tjeneste i Forsvaret.
- Økt satsing på beredskap på sjøen og i havner.
- Sikre matproduksjon i hele regionen.
- Alternative kraftproduksjonskilder som kjernekraft og solenergi utredes for fremtidig beredskap.

Offentlig forvaltning og styring

Vi vil bygge samfunn gjennom offentlig styring og forvaltning.

Vi vil arbeide for:

- Kommuner og fylkeskommuner må få styrket økonomi og mer selvråderett.
- Forvaltnings- og beslutningsmakt skal flyttes nærmest mulig brukeren.
- Lovverk som Plan og bygningslov, motorferdselslovgivning, reindriftslov må tilpasses nordlige behov, og være likeverdige.
- En stortilt desentralisering av statlige arbeidsplasser. Nord-Norge skal ha sin rettmessige andel av disse arbeidsplassene.
- Offentlig og privat samarbeid for å skape boliger i distriktene, slik som Evenes-mo-dellen: leie for eie.
- En mer rettferdig fordeling av skatteinn-gang ved pendlervirksomhet.

*Gi oss din stemme
ved fylkesvalget* 😊

Nordkalottfolket på Sametinget

Nordkalottfolket er største opposisjonsparti på Sametinget, med 9 innvalgte representanter. Sametinget har en rådgivende funksjon, men også reell makt på flere områder – spesielt til å si nei til ulike tiltak. I tillegg forvalter man Same-tingets valgmanntall, og bestemmer hvem som skal få delta i demokratiske valg. Sametinget har betydning for samfunnet, og vi oppfordrer alle samer til å søke seg inn i manntallet, for å være med å stemme!

Vi i Nordkalottfolket har kjempet mange viktige kamper på Sametinget, og her er noen av dem:

- Likeverd mellom folk og næringer: vi kan ikke ha noen deler av befolkningen som bestemmer over andre.
- Nærhet til naturen: vi hegner om den særegne

naturbruken vi har i nord, hvor vi mennesker er en del av naturen, og ikke står utenfor og ser på den som et vakkert bilde.

- Kampen for at alle samer er gode nok er blitt enda mer synlig gjennom kampen om å bli inkludert i valgmanntallet. Det legges hindringer i veien for innmelding i valgmanntallet, og det samiske demokratiet er truet - og vi vil ha vekk hindringene.

- Endre lovverk som skaper ulikheter og som tvinger oss bort fra naturnærhet: endre motorferdselloven, plan og bygningsloven, naturmangfoldsloven og reindriftsloven.

Neste valg er i 2025 sammen med stortingsvalget. Bruk din stemmerett, og vær med å påvirke fremtiden!

Toril Bakken Kåven

Parlamentarisk leder for Nordkalottfolket på Sametinget

Førstekandidat Troms fylke: **Toril Bakken Kåven** - Tlf 928 68 670 - toril@nordlysmat.no
Førstekandidat Finnmark fylke: **Magne Ek** - Tlf 908 24 844 - magne.ek@gmail.com

nordkalottfolket.no

nordkalottfolket@gmail.com

 <https://fb.me/nordkalottfolket>

